

Təsdiq edirəm

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

 dos. Zaur Məmmədov
" 12 " 09 2025-ci il

Fənn sillabusu:

İxtisas: 7007004 "Baytarlıq təbabəti"

İxtisaslaşma: "Mamalıq, ginekologiya və süni mayalanma".

Fakültə: "Baytarlıq"

Kafedra: "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Baytarlığın müasir problemləri" (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetin Tədris- Metodiki Şurasının 07.12.2016-cı il tarixli iclasında təsdiq edilmişdir).

Kodu: MİF-B01

Tədris ili: II (2025-2026)

Semestr: III (payız)

Tədris yükü: Cəmi: 90 saat. Auditoriyadan kənar 60 saat. Auditoriya saati – 30
(15 saat müh., 15 saat lab.)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya:

II.Müəllim haqqında məlumat: Bayt.e.ü.f.d., dosent. Abdullayev Mirfəzil Qafar oğlu.

Kafedra ünvanı: Lənkəran ş ., Fiziki küç., 170 a.

E-mail ünvanı: m.fag0408@gmail.com

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat:

1. Baytarlıq təbabəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı şəhəri, 17 iyun 1994-cü il, № 825. (<https://e-qanun.az/framework/9079>)
2. Baytarlıq haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı şəhəri, 31 may 2005-ci il, № 922-IIQ (<https://afsa.gov.az/assets/pdf/qanun8.pdf>)

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnini tədrisi vacib deyil.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnlərin də tədris olunmasına zərurət vardır.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Baytarlığın müasir problemlərinin əsasını ərzaq təhlükəsizliyi təşkil edir ki, indiki dövrdə hər bir dövlətin əsas diqqət mərkəzindədir. Kənd təsərrüfatı əhalini lazımi qida resursları ilə təmin etməkdən əlavə hər hansısa bir ölkənin büdcəsinin bir hissəsini təmin edir. Ərzaq təhlükəsizliyi problemi dedikdə iki mənə başa düşülür. Bunlardan biri hər bir ölkənin özü-özünü lazımi qida məhsulları ilə təmin etməsi, digəri isə əldə olunan məhsulların ekoloji təhlükəsizliyi yeni insan orqanizminə mənfi təsir göstərə biləcək qatqılsız məhsullardır. Fənnin tədrisi məqsədi müasir dövrdə baytarlıq təbabətinin müasir problemlərini öyrənməkdir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 bal tələbə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materiala dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi qüsurlara yol verir.
- 6 bal- tələbənin cavabına əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verilir.
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəsliliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında):

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydaları pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

Təqvim mövzu planı: Cəmi: 30 saat. Mühazirə 15 saat, laboratoriya 15 saat.

№	Mühazirə	Saat	Tarix
1.	Mövzu 1: Baytarlıq təbabətinin müasir vəziyyəti və inkişaf perspektivləri. Plan : 1. Baytarlıq. Baytarlıq fəaliyyəti və qaydaları. 2. Baytarlıq preparatları. 3. Baytarlıq sənədləri və baytarlıq təbabəti. 4. Baytarlığın əsas vəzifələri. Mənbə: (1,2)	2	
2.	Mövzu 2: Xüsusi təhlükəli infeksiyon və invazion xəstəliklər üzərində dövlət baytarlıq nəzarəti Plan : 1. Dövlət baytarlıq nəzarətinin əhatə dairəsi. 2. Dövlət baytarlıq nəzarəti obyektləri. 3. Dövlət baytarlıq orqanlarının aktları. 4. Azərbaycan Respublikası ərazisinin başqa dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu və ekzotik heyvan xəstəliklərindən qorunması. 5. Azərbaycan Respublikasının ərazisinə heyvanların, həmçinin inkubasiya üçün yumurtaların idxalına qoyulan tələblər. 6. İnsanların qidalanması və heyvanların yemləndirilməsi məqsədilə idxal və ixrac məsullarına qoyulan tələblər. Mənbə: (1,2)	2	

3.	Mövzu 3: Baytarlıq təbabəti sahəsində qanunverici və hüquqi normativ sənədlər Plan: 1. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin daşınmasına baytarlıq nəzarəti. 2. Təhlükəli xəstəliklərə dair sertifikat düzgün tərtib edilmədikdə görülməli tədbirlər. 3. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində daşınmasına baytarlıq nəzarəti. 4. Bazarlarda dövlət baytarlıq nəzarəti. 5. Bazarlarda məhsul sahiblərinə ticarət yeri verilməsi. 6. Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın istehsalı, tədarükü, saxlanması, emalı və satışına dövlət baytarlıq nəzarəti. Mənbə: (1,2)	2	
4.	Mövzu 4: Epizootiya monitorinqinin aparılması qaydaları. Plan: 1. Heyvandarlıqla məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin baytarlıq (baytarlıq sanitariya) tələbləri üzrə vəzifələri. 2. Heyvanların kütləvi xəstələnməsi və ya onların qeyri-adi vəziyyətləri zamanı hüquqi və fiziki şəxslərin vəzifələri. 3. Baytarlıq tədbirləri. 4. Karantin və məhdudiyyət tədbirləri. 5. Epizootiya əleyhinə fəvqəladə komissiyanın təşkili. 6. Baytarlıq normativləri. 7. Karantin və ya məhdudiyyət tədbirlərinin tətbiqi ilə əlaqədar dəyən ziyanın ödənilməsi. Mənbə: (1,2)	2	
5.	Mövzu 5: Mülkiyyətçilərin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən baytarlıq tədbirlər. Plan: 1. Qeyri-dövlət baytarlıq xidmətinin quruluşu. 2. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin fəaliyyəti. 3. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin hüquqları. 4. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin vəzifələri. 5. Fərdi baytarlıq təbabəti praktikasının həyata keçirilməsi. Mənbə: (1,2)	2	
6.	Mövzu 6: Baytarlıq preparatlarının ehtiyatının yaradılması və saxlanması qaydaları. Müasir dövrdə baytarlıq preparatlarının ehtiyatının istifadəsi qaydaları. Plan: 1. Baytarlıq preparatlarının, yem və yem əlavələrinin dövriyyəsinə dövlət baytarlıq nəzarəti. 2. Baytarlıq təbabətində antibiotiklərə, hormonlara və bioloji stimulyatorlara dövlət baytarlıq nəzarəti. 3. Baytarlıq preparatlarının dövriyyəsi sahəsində dövlətin vəzifələri. 4. Baytarlıq preparatlarının dövriyyəsində hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı. 5. Baytarlıq preparatlarının istehsalı, satışı, idxalı və ixracı. 6. Baytarlıq preparatlarının daşınması və saxlanması. 7. Baytarlıq preparatlarının ehtiyatı. Mənbə: (1,2)	2	
7.	Mövzu 7: Dövlət baytarlıq təbabəti xidməti orqanlarının vəzifələri. Dövlət baytarlıq təbabəti xidməti orqanlarının hüquqları. Plan: 1. Dövlət baytarlıq xidməti.	2	

	2. Dövlət baytarlıq xidmətinin xəstəliklərin profilaktikasına dair vəzifələri. 3. Dövlət baytarlıq xidmətinin baytarlıq preparatlarına, ləvazimatlara, alətlərə və digər vasitələrə olan tələbatına dair vəzifələri. 4. Dövlət baytarlıq xidmətinin emal müəssisələrinin qurulmasına dair vəzifələri. 5. Başqa dövlət orqanlarında baytarlıq xidməti. 6. Baytarlıq preparatlarına, avadanlıqlara və yem əlavələrinə dair xidməti orqanların hüquqları. 7. Heyvan, heyvan mənşəli məhsullar və xammal istehsalına dair xidməti orqanların hüquqları. 8. Heyvanların xüsusi təhlükəli xəstəliklərinə dair xidməti orqanların hüquqları. 9. Baytarlıq fəaliyyəti üzrə ayrılan məqsədli dövlət vəsaitinə dair xidməti orqanların hüquqları. 10. Bələdiyyələrin baytarlıq sahəsində hüquqları. Mənbə: (1,2)		
8.	Mövzu 8: Heyvan xəstəliklərinin diaqnostikası, müalicə və profilaktikası üçün biopreparatların hazırlanmasının müasir problemləri. Plan: 1. Heyvan və insanlar üçün ümumi olan xəstəliklərdən əhəlinin sağlamlığının qorunması. 2. Xüsusi təhlükəli heyvan xəstəlikləri. 3. Baytarlıqda işlədilən vaksinlər. 4. Baytarlıqda işlədilən serumlar. 5. Baytarlıqda işlədilən antigenlər. Mənbə: (1,2)	1	
Cəmi:		15 s.	

Laboratoriya – praktik məşğələ.

Nö	Laboratoriya	Saat	Tarix
1.	Mövzu: 1 Baytarlıq təbabətinin müasir vəziyyəti və inkişaf perspektivləri.	2	
2.	Mövzu: 2 Xüsusi təhlükəli infeksiyon və invazion xəstəliklər üzərində dövlət baytarlıq nəzarəti.	2	
3.	Mövzu: 3 Baytarlıq təbabəti sahəsində qanunverici və hüquq normativ sənədlər.	2	
4.	Mövzu: 4 Epizootiya monitorinqinin aparılması qaydaları.	2	
5.	Mövzu: 5 Mülkiyyətçilərin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən baytarlıq tədbirləri.	2	
6.	Mövzu: 6 Baytarlıq preparatlarının ehtiyatının yaradılması, saxlanması və istifadəsi qaydaları.	2	
7.	Mövzu: 7 Dövlət baytarlıq təbabəti xidməti orqanlarının vəzifələri və hüquqları.	2	
8.	Mövzu: 8 Heyvan xəstəliklərinin diaqnostikası, müalicə və profilaktikası üçün biopreparatların hazırlanmasının müasir problemləri.	1	
Cəmi:		15s.	

XI.Fənn üzrə tələblər: Baytarlıq təbabətinin müasir problemlərinə həsr edilmiş ədəbiyyat məlumatları ilə işləməyi, məlumatları analiz etməyi və onlardan sərbəst istifadə etməyi, sərbəst olaraq elmi-tədqiqat işlərini planlaşdırmağı, elmi hesabatları tərtib etməyi, baytarlıq təbabətində istifadə edilən yeni üsul və avadanlıqların təcürbədə və istehsalatda tətbiqinə yiyələnərək, baytarlıq təbabətində istifadə edilən yeni üsulları elmi-tədqiqat işlərinə tətbiq etməlidir.

XII.Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN1: Fundamental elmlərin əsaslarını mənimsəyir, xarici dillərdən birində və Azərbaycan dilində sərbəst danışır, fikirlərini sərbəst ifadə edir, o cümlədən işgüzar yazışma vərdişlərinə yiyələnir, peşə təyinatlı mətnləri tərtib və redaktə edir. Tarixi inkişaf konsepsiyalarını bilir.

FTN 2: Təbiət və texniki elmlərin əsaslarını və tətbiqi metodlarını, informasiya texnologiyalarından ixtisas sahəsində istifadə metodlarını bilir.

FTN3. Ekoloji cəhətdən təmiz ümumi heyvandarlıq məhsulları istehsalını artırmağı təmin etməklə, istehsalatda əmək və vəsait sərfini azaltmaqla insan və heyvanlar üçün eyni dərəcədə qorxulu xəstəliklərdən əhəlinin qorunması üçün bütün tədbirləri görür.

FTN4. Xəstəliklərin qarşısını almaq məqsədilə, təsərrüfatın və əhəlinin şəxsi istifadəsindəki mal-qara və quşlarda peyvəndlənmə, habelə başqa baytarlıq tədbirləri görür

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: I.Kollokvium sualları:

1. Baytarlıq. Baytarlıq fəaliyyəti və qaydaları.
2. Baytarlıq preparatları.
3. Baytarlıq sənədləri və baytarlıq təbabəti.
4. Baytarlığın əsas vəzifələri.
5. Dövlət baytarlıq nəzarətinin əhatə dairəsi.
6. Dövlət baytarlıq nəzarəti obyektləri.
7. Dövlət baytarlıq orqanlarının aktları.
8. Azərbaycan Respublikası ərazisinin başqa dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu və ekzotik heyvan xəstəliklərindən qorunması.
9. Azərbaycan Respublikasının ərazisinə heyvanların, həmçinin inkubasiya üçün yumurtaların idxalına qoyulan tələblər.
10. İnsanların qidalanması və heyvanların yemləndirilməsi məqsədilə idxal və ixrac məsullarına qoyulan tələblər.

II. Kollokvium sualları:

1. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin daşınmasına baytarlıq nəzarəti.
2. Təhlükəli xəstəliklərə dair sertifikat düzgün tərtib edilməkdə görülən tədbirlər.
3. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində daşınmasına baytarlıq nəzarəti.
4. Bazarlarda dövlət baytarlıq nəzarəti. Bazarlarda məhsul sahiblərinə ticarət yeri verilməsi.
5. Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın istehsalı, tədarükü, saxlanması, emalı və satışına dövlət baytarlıq nəzarəti.
6. Heyvandarlıqla məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin baytarlıq (baytarlıq sanitariya) tələbləri üzrə vəzifələri.
7. Heyvanların kütləvi xəstələnməsi və ya onların qeyri-adi vəziyyətləri zamanı hüquqi və fiziki şəxslərin vəzifələri. Baytarlıq tədbirləri.
8. Karantin və məhdudiyyət tədbirləri.
9. Epizootiya əleyhinə fəvqəladə komissiyanın təşkili. Baytarlıq normativləri.
10. Karantin və ya məhdudiyyət tədbirlərinin tətbiqi ilə əlaqədar dəyən ziyanın ödənilməsi.

XV. Fənn üzrə İmtahan sualları:

1. Baytarlıq. Baytarlıq fəaliyyəti və qaydaları.
2. Baytarlıq preparatları.
3. Baytarlıq sənədləri və baytarlıq təbabəti.
4. Baytarlığın əsas vəzifələri.
5. Dövlət baytarlıq nəzarətinin əhatə dairəsi.
6. Dövlət baytarlıq nəzarəti obyektləri.
7. Dövlət baytarlıq orqanlarının aktları.
8. Azərbaycan Respublikası ərazisinin başqa dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu və ekzotik heyvan xəstəliklərindən qorunması.
9. Azərbaycan Respublikasının ərazisinə heyvanların, həmçinin inkubasiya üçün yumurtaların idxalına qoyulan tələblər.
10. İnsanların qidalanması və heyvanların yemləndirilməsi məqsədilə idxal və ixrac məsullarına qoyulan tələblər.
11. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin daşınmasına baytarlıq nəzarəti.
12. Təhlükəli xəstəliklərə dair sertifikat düzgün tərtib edilmədikdə görülən tədbirlər.
13. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində daşınmasına baytarlıq nəzarəti.
14. Bazarlarda dövlət baytarlıq nəzarəti.
15. Bazarlarda məhsul sahiblərinə ticarət yeri verilməsi.
16. Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın istehsalı, tədarükü, saxlanması, emalı və satışına dövlət baytarlıq nəzarəti.
17. Heyvandarlıqla məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin baytarlıq (baytarlıq sanitariya) tələbləri üzrə vəzifələri.
18. Heyvanların kütləvi xəstələnməsi və ya onların qeyri-adi vəziyyətləri zamanı hüquqi və fiziki şəxslərin vəzifələri.
19. Baytarlıq tədbirləri.
20. Karantin və məhdudiyyət tədbirləri.
21. Epizootiya əleyhinə fəvqəladə komissiyanın təşkili.
22. Baytarlıq normativləri.
23. Karantin və ya məhdudiyyət tədbirlərinin tətbiqi ilə əlaqədar dəyən ziyanın ödənilməsi.
24. Qeyri-dövlət baytarlıq xidmətinin quruluşu.
25. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin fəaliyyəti.
26. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin hüquqları.
27. Özəl baytarlıq təbabəti müəssisələrinin vəzifələri.
28. Fərdi baytarlıq təbabəti praktikasının həyata keçirilməsi.
29. Baytarlıq preparatlarının, yem və yem əlavələrinin dövriyyəsinə dövlət baytarlıq nəzarəti.
30. Baytarlıq təbabətində antibiotiklərə, hormonlara və bioloji stimulyatorlara dövlət baytarlıq nəzarəti.
31. Baytarlıq preparatlarının dövriyyəsi sahəsində dövlətin vəzifələri.
32. Baytarlıq preparatlarının dövriyyəsində hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı.
33. Baytarlıq preparatlarının istehsalı, satışı, idxalı və ixracı.
34. Baytarlıq preparatlarının daşınması və saxlanması.
35. Baytarlıq preparatlarının ehtiyatı.
36. Dövlət baytarlıq xidməti.
37. Dövlət baytarlıq xidmətinin xəstəliklərin profilaktikasına dair vəzifələri.
38. Dövlət baytarlıq xidmətinin baytarlıq preparatlarına, ləvazimatlara, alətlərə və digər vasitələrə olan tələbatına dair vəzifələri.
39. Dövlət baytarlıq xidmətinin emal müəssisələrinin qurulmasına dair vəzifələri.
40. Başqa dövlət orqanlarında baytarlıq xidməti.
41. Baytarlıq preparatlarına, avadanlıqlara və yem əlavələrinə dair xidməti orqanların hüquqları.

42. Heyvan, heyvan mənşəli məhsullar və xammal istehsalına dair xidməti orqanların hüquqları.
43. Heyvanların xüsusi təhlükəli xəstəliklərinə dair xidməti orqanların hüquqları.
44. Baytarlıq fəaliyyəti üzrə ayrılan məqsədli dövlət vəsaitinə dair xidməti orqanların hüquqları.
45. Bələdiyyələrin baytarlıq sahəsində hüquqları.
46. Heyvan və insanlar üçün ümumi olan xəstəliklərdən əhəlinin sağlamlığının qorunması.
47. Xüsusi təhlükəli heyvan xəstəlikləri.
48. Baytarlıqda işlədilən vaksinlər.
49. Baytarlıqda işlədilən serumlar.
50. Baytarlıqda işlədilən antigenlər.

"Baytarlığın müasir problemləri" fənninin sillabusu 7007004 – Baytarlıq təbabəti ixtisası "Mamalıq, ginekologiya və süni mayalanma" ixtisaslaşma üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək (12 sentyabr 2025-ci il 01 sayılı protokol) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi: dos.M.Q.Abdullayev

Kafedra müdiri: dos.R.M.Bilalov